

Foundations of Halacha 19.4 - Chaperones, Young and Old

<p>1. <u>Gemara Kiddushin 81b</u></p> <p>Rava said: A man may be secluded with two sisters-in-law, with two co-wives, with a woman and her mother-in-law, with a woman and the daughter of her husband; and with a woman and a girl who knows the meaning of cohabitation but will not yield herself to cohabitation.</p>	<p><u>תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פא. ב</u></p> <p>אמר רבא: מתייחד אדם עם שתי יבמות, ועם שתי צרות, עם אשה וחמותה, עם אשה ובת בעלה, עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה ואין מוסרת עצמה לביאה.</p>
<p>2. <u>Rashi</u></p> <p>two sisters-in-law - the wives of two brothers, who have animosity towards each other in the same fashion as two co-wives, for they are worried that perhaps [her sister-in-law] will fall into the obligation to do Yibum with her husband, and will become her co-wife...</p> <p>knows the meaning of cohabitation - that is to say: what cohabitation is, that she would know to tell over the occurrence in public.</p> <p>but will not yield herself to cohabitation - because of her childhood, she has not yet acquired the inclination; therefore, there is no concern of an easily swayed maid, for she will not be easily seduced.</p>	<p><u>רש"י מסכת קידושין דף פא עמוד ב</u></p> <p>שתי יבמות - נשי שני אחין ששונאות זו את זו כשתי צרות שדואגות שמא תפול ליבום לפני בעלה ותיעשה לה צרה אשה וצרתה ואשה וחמותה ובת חמותה ובת בעלה כולן שונאות זו את זו וטעמא מפרש ביבמות בפרק האשה שהלכה (דף ק"ז).</p> <p>שיודעת טעם ביאה - כלומר מה היא ביאה שתדע לספר דברים בשוק.</p> <p>ואינה מוסרת עצמה לביאה - מתוך קוטנה עדיין לא לבשה יצר הילכך אין כאן משום דעת קלה שלא תהא נוחה להתפתות.</p>
<p>3. <u>Tur EH 22</u></p> <p>The Rambam wrote: <i>One woman may not be secluded with many men unless there I one of the men's wives present. So too one man may not be secluded even with many men. Many women with many men, we are not concerned with seclusion.</i></p> <p>I do not understand his words: Since he prohibits one woman [from being secluded] with many men, what difference does it make that the wife of one of them is present? The remains a concern regarding the others!</p>	<p><u>טור אבן העזר הלכות אישות סימן כב</u></p> <p>כתב הרמב"ם ז"ל לא תתייחד אשה אחת עם אנשים הרבה עד שתהיה שם אשתו של אחד מהם וכן לא יתייחד איש אחד אפילו אם נשים הרבה ונשים הרבה עם אנשים הרבה אין חוששין משום יחוד ע"כ ואיני מבין דבריו כיון שאוסר אשה אחת עם אנשים הרבה מאי נ"מ שאשתו של אחד מהם שם אכתי איכא למיחש לאחריני</p>
<p>4. <u>Beit Yosef EH 22</u></p> <p>This that our Master {the Tur} asked in wonderment, "what difference does it make that the wife of one of them is present? The remains a concern regarding the others!", one can answer that since this one's wife will not act immorally due to her husband who is present, her fellow will also not act immorally, for she is afraid that this woman and her husband will reveal her secret.</p>	<p><u>בית יוסף אבן העזר סימן כב</u></p> <p>ומה שתמה עליו רבינו דמאי נפקא מינה שאשתו של אחד מהם שם אכתי איכא למיחש לאחריני י"ל דכיון דאשתו של זה לא תזנה מפני בעלה שהוא שם חבירתה ג"כ לא תזנה שתירא שזאת ובעלה יגלו סודה:</p>

שלישית שאל, אם מותר להתייחד עם אמו ואשה אחרת, מי אמרינן כיון דמותר עם אמו לבד, א"כ האם הוי שומר כמו אם אשתו שם, דאמרינן אשתו משמרתו, כמו כן אמרינן דאמו משמרתו, או לא. ורו"מ האריך בזה, ודחק למצוא איזה חילוק ביניהם. והנה בפשוט יש למצוא מקום לחלק, דבשלמא באיש ואשתו דאשתו אינה בסוג יחוד כלל, שפיר אמרינן דהוית שומר לגבי אשה אחרת. אבל אמו דיש בה סוג יחוד, רק שהתורה התירה יחוד עם אמו, די שתציל את עצמה, אבל לגבי אחרוני לא הוית שומר.

ולדינא נלע"ד, דדין זה תלוי בפלוגתת הרמב"ם והטור שהרמב"ם פסק לא תתייחד אשה אחת עם אנשים הרבה, עד שתהיה שם אשתו של אחד מהם, והטור הביא דבריו, וכתב עליו ואיני מבין דבריו כיון שאוסר אשה אחת עם אנשים הרבה, מאי נפקא מינה שאשה של אחת מהם שם, אכתי איכא למיחש לאחריני. והב"י כתב ליישב דברי הרמב"ם, וז"ל י"ל כיון דאשה של זה לא תזנה מפני בעלה שהוא שם, חברתה גם כן לא תזנה שתירא שזאת האשה ובעלה יגלו סודה ע"כ, ועיין באחרונים. ובדעת הטור על כרחך צריך לומר דכיון דהבעל עצמו הוא בסוג יחוד עם האשה אחרת שהוא שם, רק שאשתו משמרתו. וגם האשה אשר בעלה שם עכ"פ היא בסוג יחוד עם האנשים אחרים שהם שם, רק שבעלה משמרה. וכיון שהם עצמם הם בסוג יחוד, רק שיחוד זה מותר להם, מפני שיש להם שמירה, עכ"פ אינם שומרים לגבי אחרים. והרמב"ם סובר כיון שעכ"פ הם ודאי לא יזנו, יהיה מאיזה טעם שיהיה, על כן נעשים שומרים לאחרים.

והכי משמע פשיטא דשמעתתא (שלהי קידושין), דקאמר דאיש אחד לא יתייחד עם הרבה נשים, משום שנשים דעתן קלות, ושמה שניהם יתפתו. וא"כ שודאי אין חשש על אחת מהן, נעשית שומר לאחרים. ולדברי הטור צריך לחלק בדבר וקצרתי. ועכ"פ כיון שבש"ע סתם בזה כדעת הרמב"ם, א"כ בנידון דידן שרי. רק כיון שרו"מ הביא בשם הגאון נתיבות לשבת להחמיר, ואין ספרו בידי, וגם ראיתי בספר זכור לאברהם (ח"ב) שחוכך גם כן להחמיר בזה, על כן איני אומר בזה לא איסור ולא היתר, ובשעת הדחק לדעתי המקיל לא הפסיד.

רביעית שאל, בדין המבואר בש"ס וש"ע, דאם יש קטנה היודעת טעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה, דהוית שומר לאחרני, בת כמה שנים תהיה הקטנה לענין זה. הנה בב"ח (סי' כב) מבואר דעד בת ט' שנים ויום א' מקרית אינה מוסרת עצמה לביאה ע"ש, וצע"ק בסוגיות הש"ס דקידושין דפ"א ע"ב. אמנם אינו מבואר בב"ח שם מכמה מקרית יודעת טעם ביאה. אמנם המעיין בלשון רש"י ז"ל בקידושין שם (סוף דפ"א) מבואר דאם בושה לעמוד לפניו ערומה, יש בה טעם ביאה עכ"ל. על כן לעד"נ, דבסתמא כל שבושה לעמוד ערומה לפני אנשים עד שתגיע לתשעה שנים ויום א', הוית בכלל קטנה היודעת טעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה, זהו הנלע"ד.